

XVII. Városi közlekedés aktuális kérdései

2017.09.07-08., Budapest, Magyarország

AZ AUTONÓM JÁRMŰVEKET ALKALMAZÓ MOBILITÁSI SZOLGÁLTATÁSOK ÜZEMELTETÉSI MODELLJE

CSISZÁR Csaba PhD – egyetemi docens

FÖLDES Dávid – PhD hallgató

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI
EGYETEM

Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar

Tartalom

Bevezetés

1. Szolgáltatási formák
2. Üzemeltetés, üzemirányítás
3. Utaskezelési funkciók
4. Utazói viselkedés, képességek
5. Hatások

Összefoglalás

Bevezetés

fejlődő városok, eltérő dinamika

társadalmi, környezeti, technológiai kihívások

közlekedési válaszok a kihívásokra:

- közlekedésszervezés:
  - igényvezérelt közlekedés (demand-driven)
  - megosztás alapú közlekedési módok (shared mobility)
- technológiai fejlesztések:
  - járműtechnológia
  - infokommunikáció
  - energetika

autonóm járművek
(elektromos járművek)

az autonóm jármű egy mozgó számítógép

**Hogyan alakul át a közlekedés?
Milyen új tervezési és üzemeltetési módszerek szükségesek?
Milyen hatásokat gyakorolnak az autonóm járművek az utazóra, környezetre?**

Bevezetés

Automata funkciók

- előre beprogramozott szabályrendszer
- világos struktúra, lépésről-lépésre

Autonóm funkciók

- adatokat gyűjt: érzékel/egyéb forrásokból
- kognitív képességek, önálló döntéshozatal

az autonómia relatív fogalom

kognitív képesség:

új, megbízható, értéknövelt információ előállítása korábbi tapasztalat, meglévő tudás, valamint bizonytalan és részleges információk alapján

Bevezetés

Automata járművek

külön pálya, forgalomtól elzárt

Autonóm járművek

közös pálya, más forgalmi rétegekkel

hol lesz az intelligencia? – jármű vs. infrastruktúra

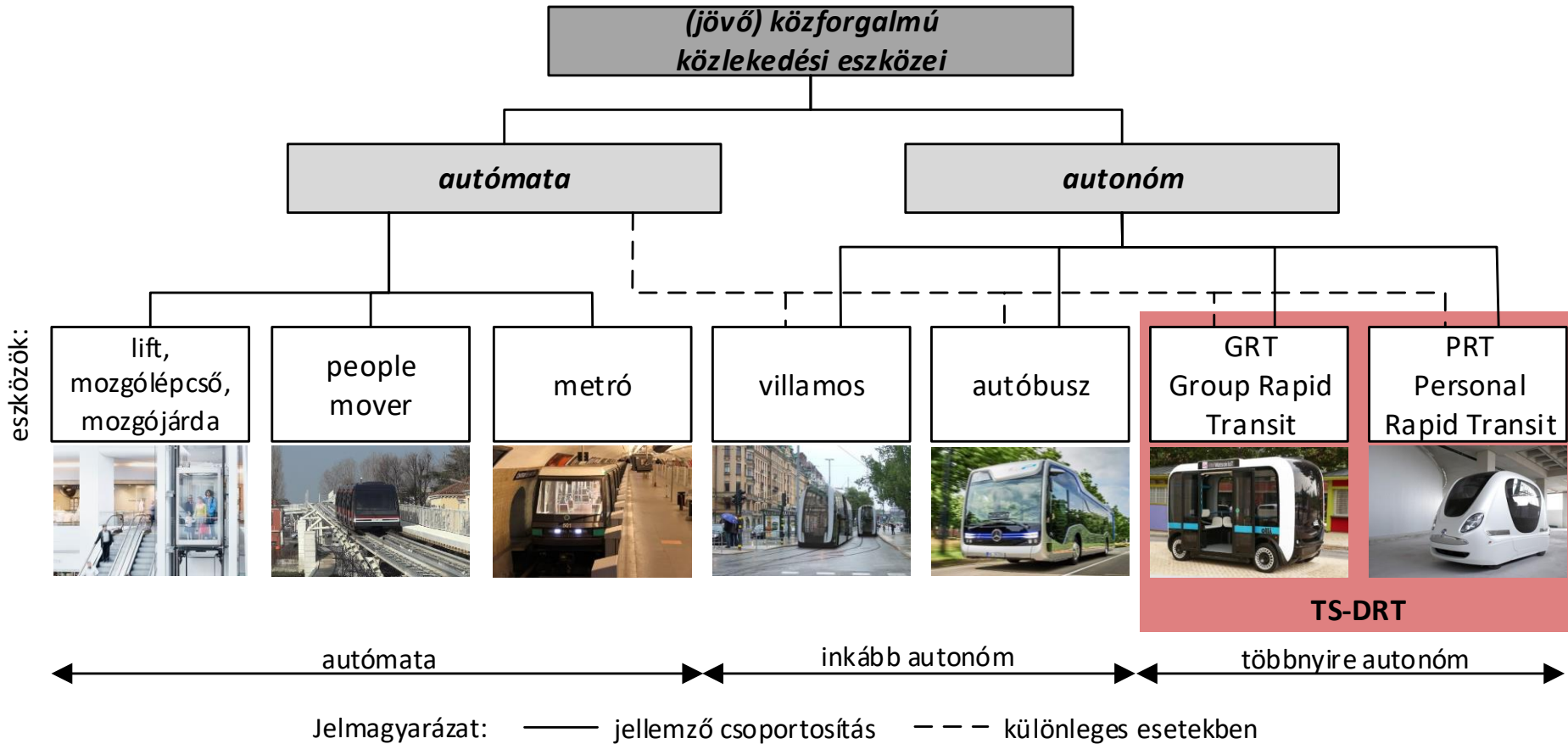
fejlesztési területek:

- személyautók: Tesla, BMW, Audi, UBER, Google (Waymo)
- kisbuszok – pod: Easymile, Navya Arma, Local Motors
- *nagyobb befogadóképességű buszok*: Mercedes
- *tehergépjárművek*: Volvo (Otto)

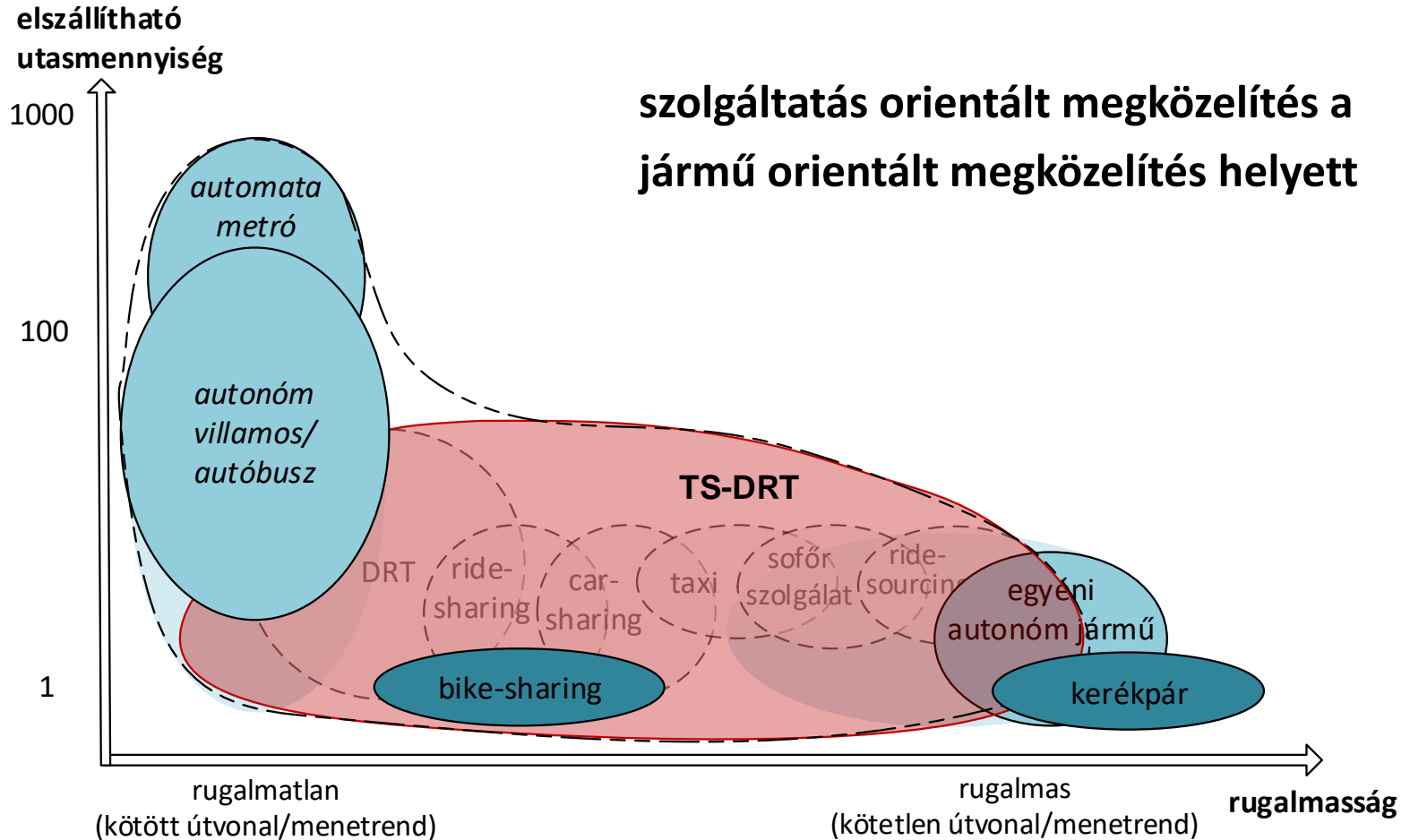
1. Szolgáltatási formák

Automatizált közforgalmú közlekedés:

1. Szolgáltatási formák

Közlekedési módok változása

Jelmegnyarázat: nagykapacitású közlekedési módok, - - - közforgalmú közlekedési módok,

● változatlan, ● változó - jelenlegi, ● változó - jövőbeli, ○ megszűnő, ● TS-DRT,

1. Szolgáltatási formák

TS-DRT jellemzői:

- kis befogadóképességű (max 15 utas) „kapszula”
- mobil alkalmazás alapú szolgáltatás
- előzetes igénybejelentés szükséges
- nincs fix útvonal/menetrend
- magas komfort - kényelmi szolgáltatások
- dinamikus tarifa - kereslet és utazás tulajdonságainak függvényében
- járműcsoportokban közlekedés

személyre szabott, de előre tervezett közlekedés

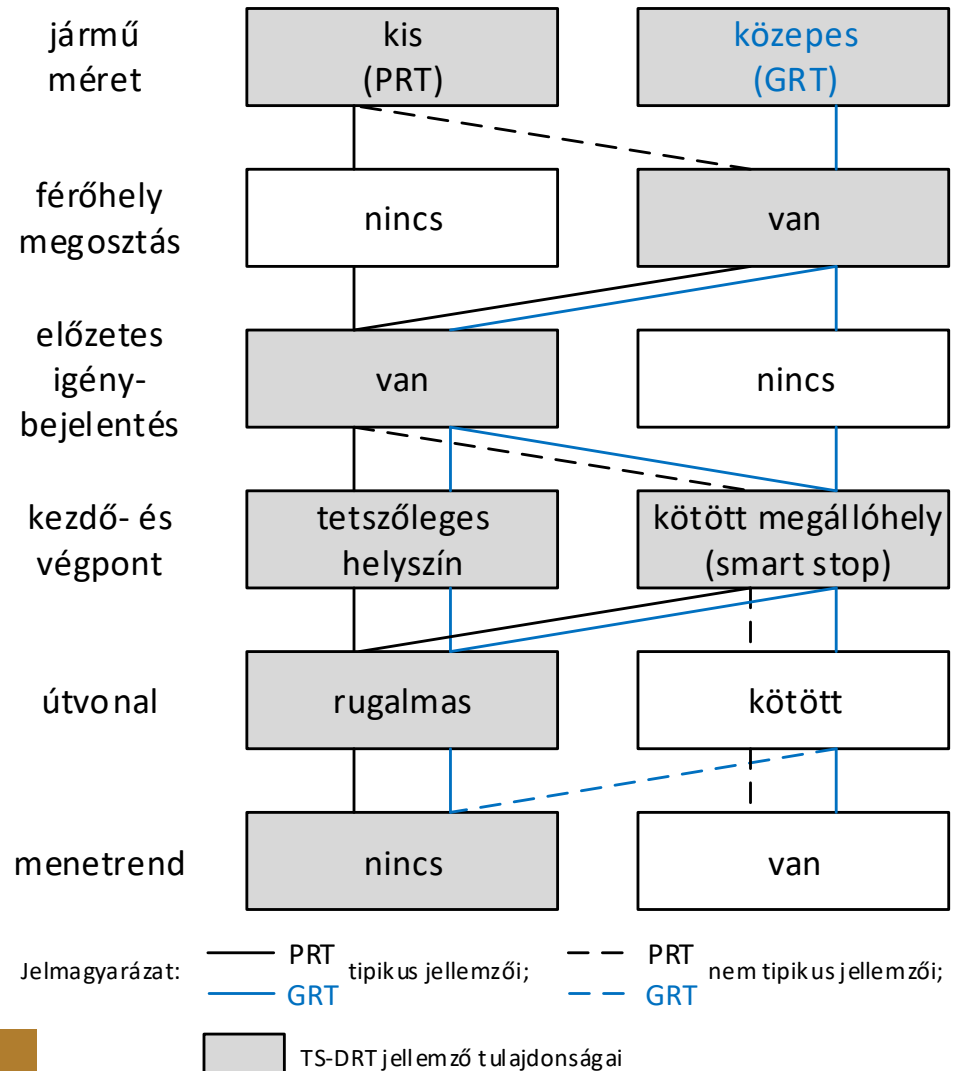

1. Szolgáltatási formák

TS-DRT szolgáltatás típusai:

- ráhordó/elhordó
- háztól-házig - drágább, dinamikus díjszabás (kereslet-kínálat alapú)

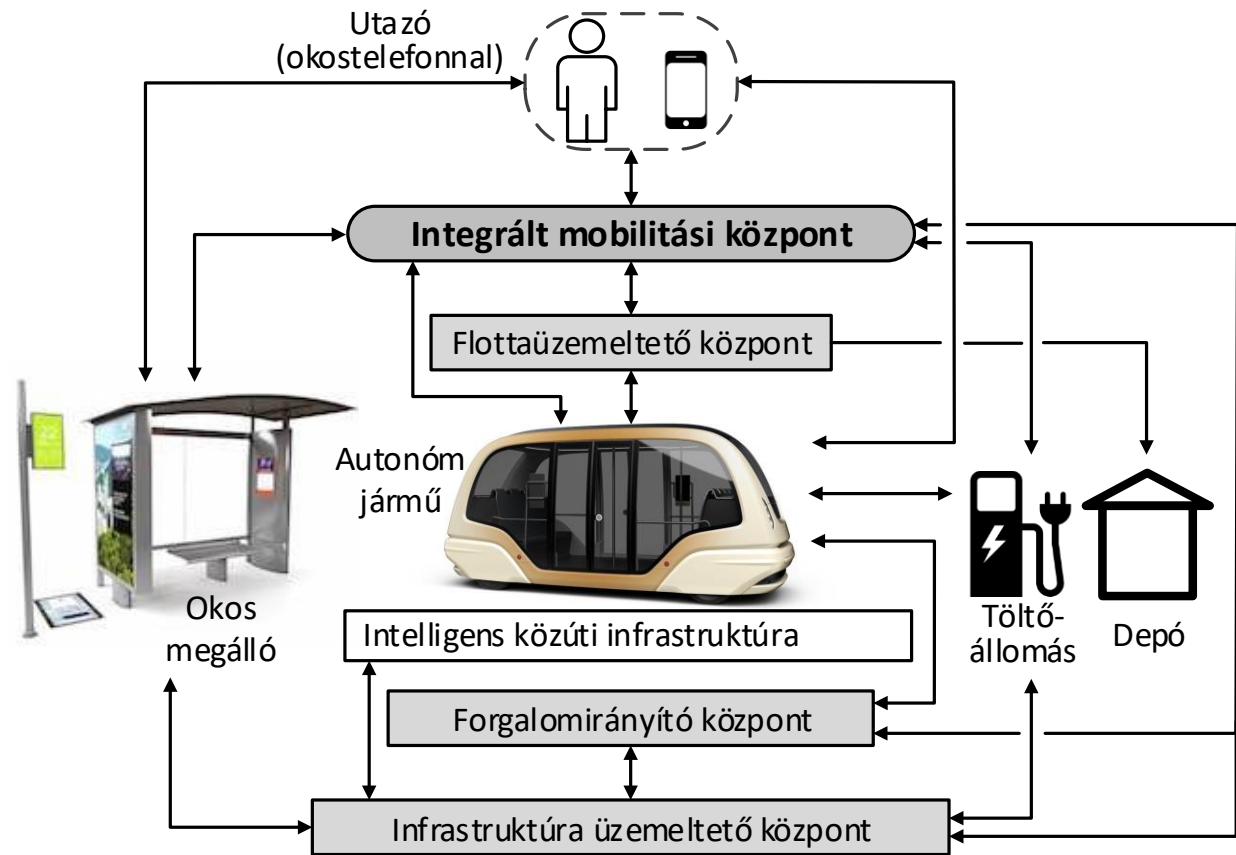
→ napon belüli futásteljesítmény,
férőhelykihasználás magasabb

2. Üzemeltetés, üzemirányítás

integrált mobilitási központ

a személyközlekedési rendszer egy **speciális információs rendszerre** alakul át

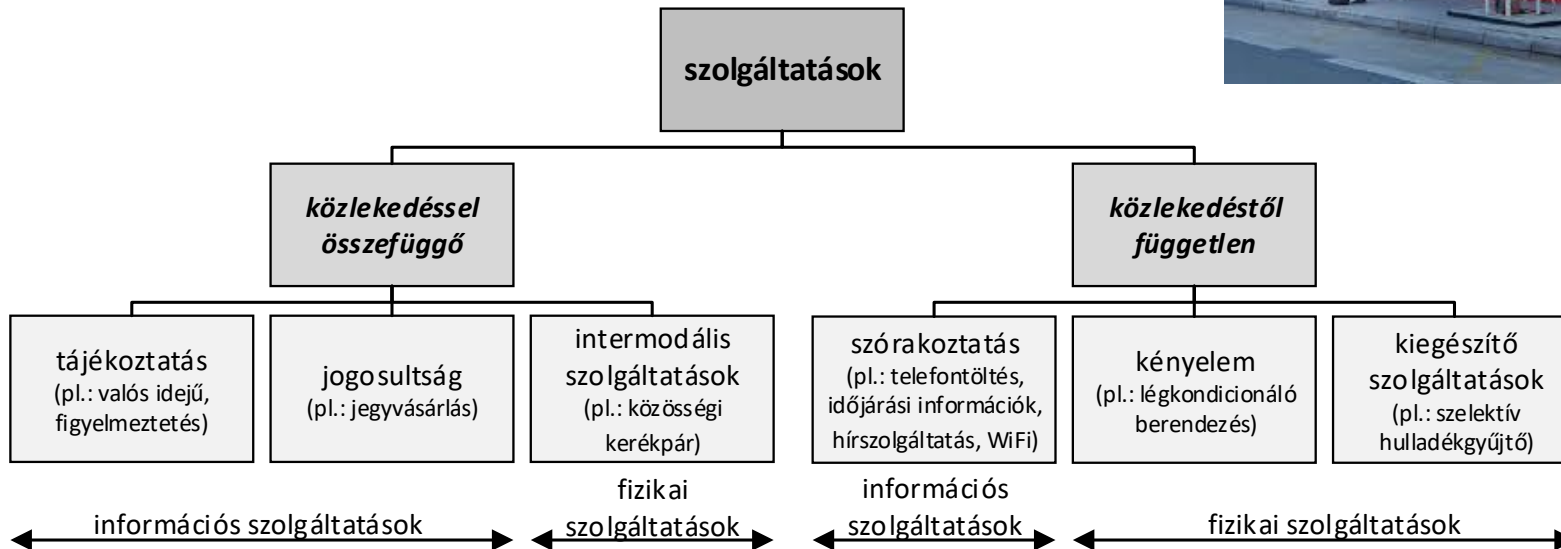
TS-DRT szolgáltatás rendszer modellje

2. Üzemeltetés, üzemirányítás

Smart (okos) megálló

- eszközökkel felszerelt → **fizikai, mentális komfort nő**
- automata/autonóm funkciók
- utazással kapcsolatos és kiegészítő szolgáltatások
- megújuló energiaforrások használata
- intermodális létesítmény

2. Üzemeltetés, üzemirányítás

környezetbarát, zöld meghajtás

Energiatöltés

- hagyományos: vezetékes töltőoszlop – depóban, utcai töltőhelyek

ki végzi el a töltést?

- automatikus töltés
  - pillanatnyi töltés (pantográf)
  - menet közbeni, vezeték nélküli töltés (indukció)

okos technológiák (foglalás, azonosítás, fizetés)

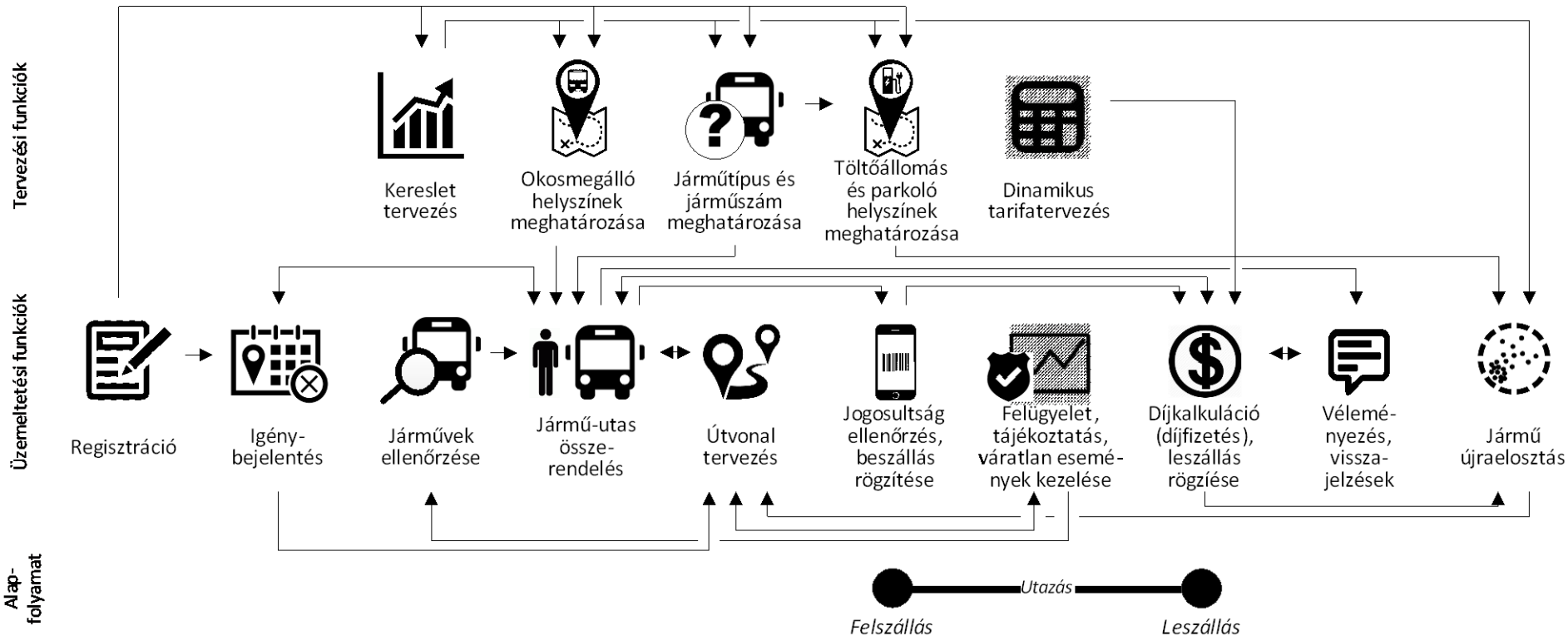
személyre szabható szolgáltatás (mobiltelefon applikáció)

megújuló energiaforrás

2. Üzemeltetés, üzemirányítás

Tervezési és üzemeltetési funkciók – TS-DRT

tervezési, szervezési, üzemeltetési, gazdálkodási **módszerek** módosulnak

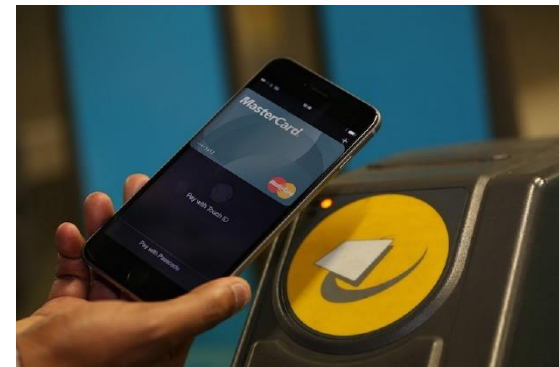

3. Utaskezelési funkciók

automatizáltabb utaskezelési funkciók

- jármű – utas kommunikáció
elektronikus eszközökön, automatikus észlelés
- helyfoglalás – utazástervezés
összekapcsolódó műveletek, automatikus helyfoglalás
- jogosultságérvényesítés (jegykezelés)
egyszerű: érintésmentes mobil eszköz
automatikus: helyadatok, személyes adatok alapján
- fizetés
automatikus: utazás hossza és tulajdonságai alapján
- váratlan események, vészhelyzetek kezelése (tűz, evakuáció)
automatikus gépi érzékelés, cselekvési tervek, gyors emberi beavatkozó egységek

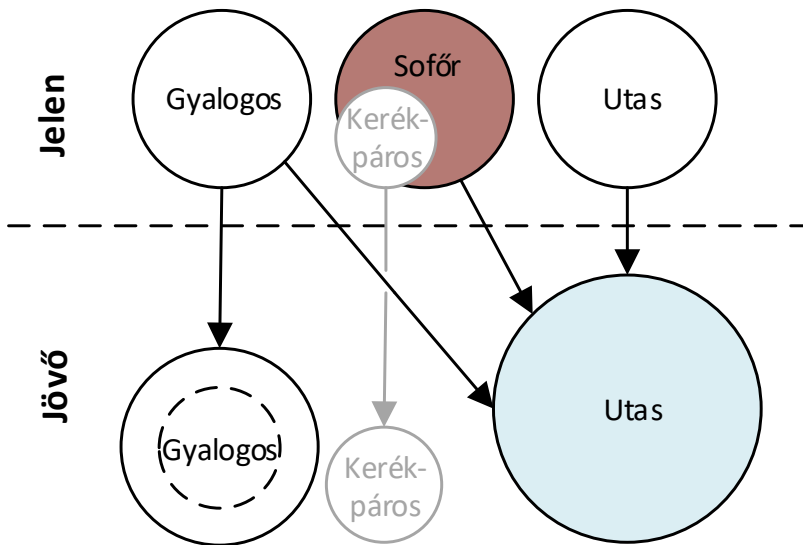
biztonság kritikus funkciók automatizálása nagyobb jelentőségű

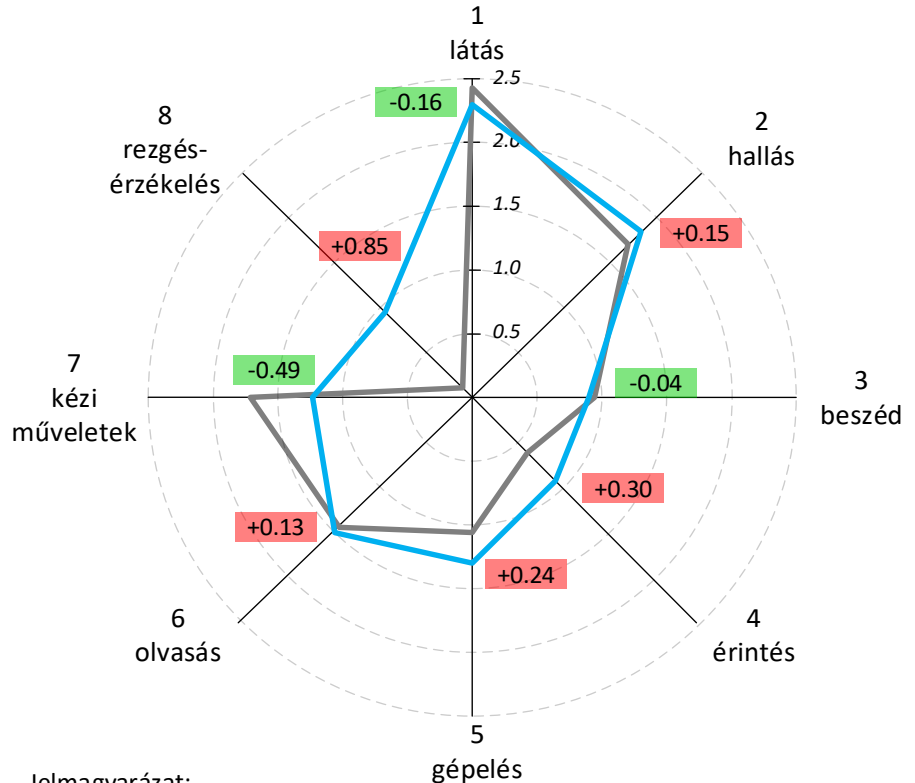
4. Utazói viselkedés, képességek

utazói típusok megoszlásában változás:

emberi készségek változása:

**utazás teljes egyéni
hasznossága nő**

Jelmagyarázat:

— igényelt képességek jelenleg

— igényelt képességek a jövőben

**igényelt kognitív
kapacitás csökken**

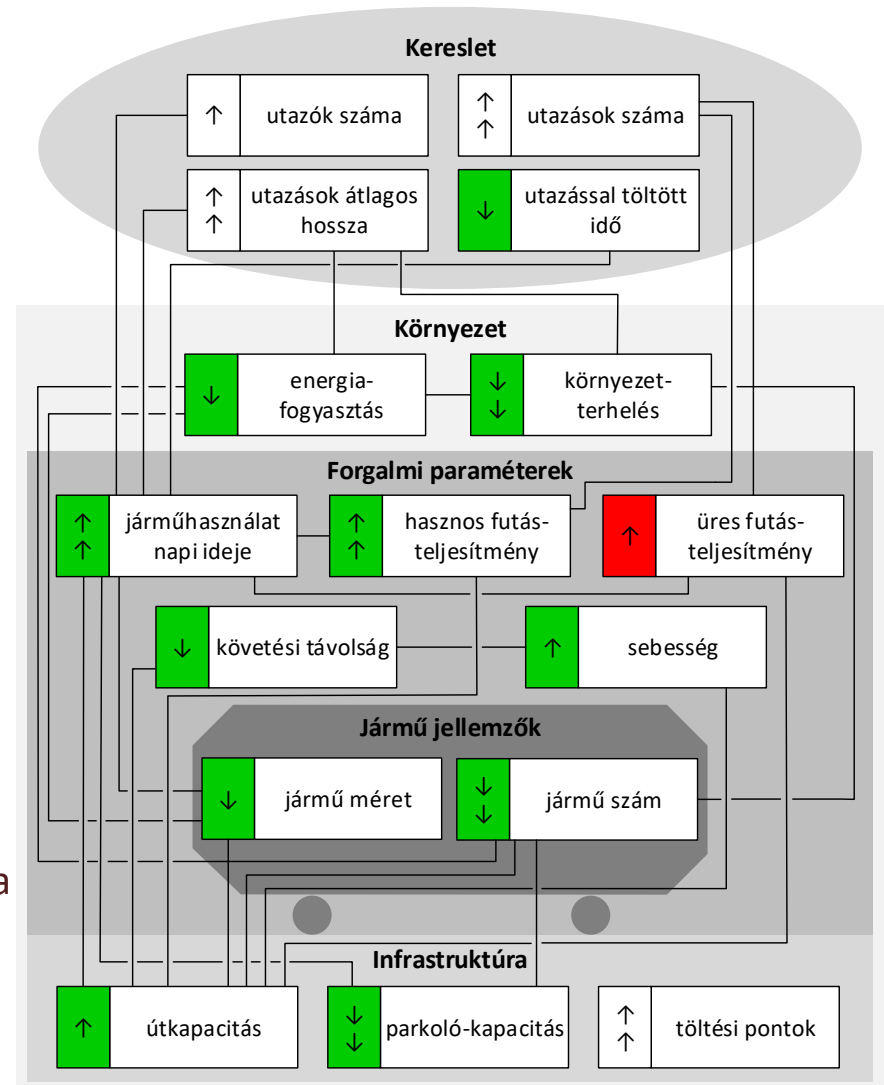
5. Hatások

Markáns változások:

- az utazási igények mértéke nő
- új mobilitási formák
  - járműszám, járművek mérete csökken
  - üresfutás-teljesítmény nő
  - napon belüli futásteljesítmény nő
  - férőhelykihasználás magasabb
  - új utazói csoportok
- az úthálózat áteresztőképessége nő, a követési távolság csökken, sebesség nő
- a szükséges parkolókapacitás csökken, a töltési pontok száma nő
- kevesebb humán szereplő – sofőr kiváltása
- közlekedésbiztonság nő

átmeneti időszakok (vegyes forgalom)

→ forgalmi modellezés

Jelmagyarázat: ↓ csökken; ↓ jelentősen csökken; ↑ növekszik; ↑↑ jelentősen nő;

kedvező változás ; kedvezőtlen változás

Összefoglalás

---

autonóm járművek fokozatos elterjedése – kihívások

új mobilitási szolgáltatások

kereslet alapú, megosztott, dinamikus árképzés

nagyobb személyre szabhatóság, de előzetes tervezés

tervezési, szervezési, üzemeltetési, gazdálkodási módszerek módosulnak

További kutatási irányaink:

- autonóm járművekkel/szolgáltatásokkal szembeni utazói vélemények felmérése
- TS-DRT szolgáltatás tervezési elveinek felállítása
- az autonóm személyközlekedés hatásainak számszerűsítése
- automatizálási szintek meghatározása nagy kapacitású közforgalmú közlekedés folyamataihoz

autonóm jármű egy mozgó számítógép

autonóm jármű képes önállóan közlekedni ↔ fejlett, számítógépes integrált információs rendszer szükséges a menedzseléshez

az autonómia egy relatív fogalom

KÖZLEKEDÉSÜZEMI ÉS KÖZLEKEDÉSGAZDASÁGI TANSZÉK

H-1111 BUDAPEST STOCZEK 2., ST ÉPÜLET 4. EMELET
WWW.KUKG.BME.HU

Dr. Csiszár Csaba, egyetemi docens
csizar.csaba@mail.bme.hu
+36-70-336-0612

Földes Dávid, PhD hallgató
foldes.david@mail.bme.hu
+36-20-570-4667

KÖSZÖNJÜK A MEGTISZTELŐ FIGYELMET

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI
EGYETEM

Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar